

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

RİSK BÜLTENİ

Risk Yönetimi Dairesi

EKİM
2009

04

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

RİSK BÜLTENİ
(Ekim 2009)

Bilgi ve Önerileriniz İçin:

Risk Yönetimi Dairesi

E-posta: risk@bddk.org.tr

Tel: (212) 337 72 72

Faks: (212) 337 71 66

BU BÜLTEN KAMUOYUNU BİLGİLENDİRME AMACIYLA HAZIRLANMIŞTIR. BÜLTENDE YER ALAN BİLGİLERE DAYANARAK ALINACAK KARARLARIN SONUÇLARINDAN BDDK SORUMLU TUTULAMAZ. BÜLTENDEN KAYNAK GÖSTERİLMEK SURETİYLE ALINTI YAPILABİLİR.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
ATATÜRK BULVARI NO: 191 06680 KAVAKLIDERE ANKARA-TÜRKİYE

İLETİŞİM BİLGİLERİ: RİSK YÖNETİMİ DAİRESİ
TEL: (212) 337 72 72, FAKS: (212) 337 71 66
www.bddk.org.tr E-posta: risk@bddk.org.tr

BU YAYIN TÜM İÇERİĞİ İLE BDDK İNTERNET SAYFASINDA YER ALMAKTADIR.

BDDK OFİSTEKNİK DOKÜMAN MERKEZİNDE 110 ADET BASILMIŞTIR.

BASIM TARİHİ: EKİM 2009

İÇİNDEKİLER

I. DENETİM OTORİTELERİ VE DÜZENLEMELER	2
A. CRD Değişiklikleri Taslak Metni	2
B. BaFin: Risk Yönetimi Standartları Güncellemesi	3
C. CEBS: Likidite Tamponlarına İlişkin İlkeler	3
D. CEBS: Operasyonel Risk İçin Ek Rehber	4
E. CEBS: Ülkeler Arası Bildirimlere İlişkin İlkeler	5
F. OSFI: Stres Testi Rehberi.....	5
G. APRA: Ücretlendirme Politikalarına İlişkin Tavsiye Metni.....	5
II. ULUSLARARASI KURULUŞLARIN ÇALIŞMALARI	6
A. BIS.....	6
1. Basel II Değişiklikleri	6
2. Global Bankacılık Krizine Karşı Tedbirler	9
3. UMS 39'u Yenilemek Üzere İlkeler	10
4. Özel Amaçlı Kuruluşlar (SPEs) Raporu.....	11
5. Sınırötesi Bankaların Çözümlemesi Grubu Raporu	12
B. FSB: Sağlam Ücretlendirme Uygulamalarına İlişkin İlkeler.....	13
C. IIF Raporu: Güvenin Yeniden Tesis Edilmesi ve Dayanıklılığın Arttırılması.....	13
D. IOSCO: Sekürütizasyon ve CDS Piyasasına Yönelik Tavsiyeler	14
E. IASB: Finansal Yükümlülüklerin Finansal Varlıklar ile İtfası	14
F. G20 – Pittsburgh Zirvesi, 24-25 Eylül 2009.....	15
III. ANKET/DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	16
A. BIS:.....	16
1. Kayıp Veri Toplama ve AMA Uygulama Kapsamı Çalışmaları.....	16
2. Kredi Riski Transfer İstatistikleri.....	18
IV. DİĞER.....	19
A. MAKALE/RAPOR.....	19
IMF:.....	19
BIS	20

KISALTMALAR

AMA	: Advanced Measurement Approach (Operational Risk) İleri Ölçüm Yaklaşımı (Operasyonel Risk)
BCBS	: Basel Bankacılık Denetim Komitesi - Basel Committee on Banking Supervision
BIA	: Temel Gösterge Yaklaşımı- Basic Indicator Approach (Operasyonel Risk)
BIS	: Uluslararası Ödemeler Bankası - Bank for International Settlements
CDS	: Kredi Temerrüt Swapları – Credit Default Swap
CEBS	: Avrupa Bankacılık Denetim Otoriteleri Komitesi Committee of European Banking Supervisors
CGFS	: Global Finansal Sistem Komitesi-Committee on the Global Financial System
CRD	: Sermaye Yeterliliği Direktifi (2006/48-49) - Capital Requirements Directive
IASB	: Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu-International Accounting Standards Board
IMF	: Uluslararası Para Fonu - International Monetary Fund
IOSCO	: Uluslararası Sermaye Piyasası Kurumları Teşkilatı International Organization of Securities Commissions
IRC	: İlave Risk yükümlülüğü - Incremental Risk Charge
FSF	: Finansal İstikrar Forumu- Financial Stability Forum (Yeni adıyla FSB)
FSB	: Finansal İstikrar Kurulu-Financial Stability Board (Eski adıyla FSF)
RMD	: Riske Maruz Değer-Value at Risk
SPEs	: Özel Amaçlı Kuruluşlar-Special Purpose Entities-SPEs
TSA	: Standardized Approach- Standart Yaklaşım (Operasyonel Risk)

I. DENETİM OTORİTELERİ VE DÜZENLEMELER

A. CRD Değişiklikleri Taslak Metni

Avrupa Komisyonu tarafından CRD’de (Sermaye Yeterliliği Direktifi) yapılacak muhtemel değişikliklere ilişkin görüş almak amacıyla ilgili tüm tarafların önerilerine açık olan bir çalışma dokümanı yayımlanmıştır. 29 Nisan 2009’a kadar görüşe açık olacak bu dokümanın, Komisyon tarafından 1 Ekim 2008’de yayımlanan CRD değişiklik önerilerini tamamlayıcı nitelikte olduğu belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmaların çıkış noktasının 2007 yılından itibaren yaşanmaya başlanan küresel finansal kriz olduğu ve amacının da uluslararası gelişmeler paralelinde finansal kuruluşların daha etkin ve başarılı bir şekilde denetimi olduğu açıklanmıştır.

Basel Komitesi tarafından yayımlanan dokümanlara paralel olarak hazırlanan bu metinde yer alan temel değişiklik başlıkları 3 noktayı hedef almaktadır:

- Alım-satım hesaplarına ilişkin olarak tutulan sermayenin güçlendirilmesi
- Bir kısım menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin ilave sermaye tutulması
- Menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin risk yönetimi ve kamuya açıklama prensiplerinin geliştirilmesi

Alım-satım hesaplarına ilişkin olarak getirilen değişiklikle amaçlanan, alım-satım hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin hesaplanan spesifik risk tutarının bankacılık hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonları tutarına bağlı olmasını sağlamaktır. Bu kapsamda, alım-satım hesaplarında yer alan tüm menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin, ilgili pozisyona bankacılık hesaplarında denk gelen pozisyonun risk ağırlığının %8’i kadar spesifik risk için sermaye gereksinimi uygulanması amaçlanmaktadır. Bu durumun ilgili tarafların sermaye gereksinimini nasıl değiştireceği hususunda özellikle de bankalardan geri dönüş beklendiği belirtilmiştir.

Dokümanda, bir kısım menkul kıymetleştirme pozisyonları olarak belirtilen pozisyonların “yeniden menkul kıymetleştirme” pozisyonları olduğu ifade edilmiş ve söz konusu pozisyonlara ilişkin olarak daha yüksek risk ağırlığı uygulanmasının Basel Komitesi tarafından yayımlanan değişiklik dokümanlarında yer aldığı belirtilmiştir. Ancak Komisyon söz konusu pozisyonların risk ölçümünün çok zor olduğunu ve bu pozisyonların sermayeden indirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu konuda ilgili tarafların görüşlerinin özellikle talep edilmekte olduğu belirtilmiştir.

Menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin risk yönetimi ve kamuya açıklama prensiplerinin geliştirilmesi noktasında Komisyon tarafından 1 Ekim 2008’de yayımlanan CRD değişiklik önerileri metnine ilave bir çalışma yapılmadığı belirtilmiştir. Ancak Basel Komitesince yayımlanmış olan tavsiye metinlerinden CRD metnine ilave yapılması noktasında ilgili tarafların görüşlerinin beklendiği açıklanmıştır.

Kaynak: Further amendments to the Capital Requirements Directive

Link: http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/index_en.htm

B. BaFin: Risk Yönetimi Standartları Güncellemesi

Alman finans denetim otoritesi BaFin, bankalar ve finans kuruluşlarında 2005 yılından beri uygulanmakta olan “Risk Yönetimi için Asgari Şartlar (MaRisk)” adlı standartlarını uluslararası gelişmeler ışığında gözden geçirerek güncellemiş, güncellenen MaRisk’i 14 Ağustos 2009’da yayımlamıştır.

Güncellenen MaRisk, stres testi, likidite riski ve risk yoğunlaşmasına ilişkin güçlü ve daha geniş kapsamlı denetim gereksinimlerini ilk kez uygulamaya koymaktadır. Gelecekte tüm bankaların ve finans kuruluşlarının belirlenen risk faktörlerine dayalı olarak önemli risklerini stres testine tabi tutması zorunlu hale gelecektir. Stres testleri, maruz kalınan risklerin bileşimlerine uygun olarak kendine özgü olacaktır. Bankalar, likidite sıkışıklıklarını en erken aşamada tespit edebilme amacıyla likidite risklerini de gözlemleyecek ve yöneteceklerdir. Ayrıca, risk yoğunlaşması sebebiyle ortaya çıkabilecek kayıpların yönetimine ilişkin uygun stratejiler geliştireceklerdir. Güncellenen MaRisk ile ayrıca, bankalar ve finans kuruluşları sadece bireysel (solo) bazda risklilik düzeylerini takip etmeyecekler, aynı zamanda grup bazında da risklilik düzeylerini takip etmek zorunda kalacaklardır.

Yeni MaRisk, banka ücretlendirme sistemi için de yeni ve daha açık koşullar getirmektedir. Diğer birçok faktörün yanında, agresif ücretlendirme sistemleri de finansal krizin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Halihazırda ücretlendirme daha çok, bankacıların kabul edilemeyecek düzeyde risk almalarını teşvik eden ve kısa dönemde kâr etmelerini isteyen bir yapıya sahiptir. Ancak gelecekte, kısa dönemde kâr etme baskısının yüksek risk alma durumunda kalan yönetici ve personelin üzerinde bir baskı aracı olarak kalmaması gerekmektedir. Bunun yerine organizasyon biriminin veya bankanın tamamının kârlılık düzeyini arttırıcı teşvik mekanizmalarının tesis edilmesi daha faydalı olacaktır. Bu sayede bir çalışanın başarısı, içinde bulunduğu birim veya şirketin başarısına bağlı olacaktır.

Güncellenen MaRisk ve ayrıca yaşanan finansal krizden çıkardığı dersler ile BaFin banka yönetim kurullarında da çeşitli değişikliklere gitmektedir. Örneğin, Finansal İstikrar Kurulu (FSB) tarafından G20 ülkeleri için hazırlanan raporda yer alan tavsiyeler dikkate alınmaktadır.

Güncellenen MaRisk’in, bankalar ve finans kuruluşları tarafından 31 Aralık 2009 tarihinden itibaren uygulanması zorunlu tutulacaktır. MaRisk dokümanına (sadece Almanca) aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

Kaynak: Mindestanforderungen an das Risikomanagement - MaRisk

Link:

http://www.bafin.de/cln_152/mn_720788/SharedDocs/Veroeffentlichungen/DE/Service/Rundschreiben/2009/rs_0915_ba_marisk.html

C. CEBS: Likidite Tamponlarına İlişkin İlkeler

CEBS (Avrupa Bankacılık Denetim Otoriteleri Komitesi) “Likidite Tamponlarına İlişkin İlkeler” başlıklı CP-28 kodlu bir istişare metni yayımlamıştır (Temmuz 2009). Tasarı aşamasındaki

ilkelerle, likidite riskine karşı bankaların dayanıklılığını arttıracak likidite tamponlarının büyüklüğü ve yapısına ilişkin değerlendirmede bulunmaktadır.

Taslak ilkelerde kuruluşların likidite tamponlarını belirlerken özellikle üç konuya dikkat etmeleri gerektiği vurgulanmaktadır:

- Spesifik (Idiosyncratic) Risk, Piyasaya Özgü Risk ve bunların bileşimine ilişkin stres testi senaryoları hazırlanması,
- Likidite krizi durumunda dayanılacak en az bir aylık zaman dilimi,
- Likidite tamponunun çekirdeğini nakit ve likiditesi yüksek enstrümanların oluşturması gerektiği ancak vadede bunun esnetilebileceği.

CEBS likidite tamponlarına ilişkin stres testleri için, benzer piyasa koşullarının oluşması durumunda bütün kuruluşların likidite tamponlarını tetiklemesi dolayısıyla sistemik riske neden olacak standart parametreler belirleme taraftarı değildir.

Kaynak: Consultation Paper on Liquidity Buffers & Survival Periods

Link: <http://www.c-eps.org/getdoc/8ed674fc-d767-4eed-b0c2-ac6f65b92d04/CP28-on-Liquidity-Buffers.aspx>

D. CEBS: Operasyonel Risk İçin Ek Rehber

CEBS operasyonel riske ilişkin olarak “Compendium of Supplementary Guidelines on Implementation Issues of Operational Risk” isimli bir doküman yayımlamıştır (Eylül 2009). Dokümanda operasyonel risk ilkelerini tamamlayan ve açık kalan bazı hususları açıklayan bilgiler yer almaktadır. Operasyonel risk için kullanılan ileri yöntemlerin validasyonuna ilişkin ilkeleri açıklayan rehberin (GL10) ardından CEBS operasyonel risk konusunda çalışmaya devam etmiş ve açıklanması gereken bazı konuları bu son dokümanında ele almıştır. Dokümanda yer alan önemli tartışma konuları şu şekilde sıralanabilir:

- Risk türleri arasındaki sınırların belirlenmesi, operasyonel risk kaybının aynı zamanda kredi riski veya piyasa riski gibi görünmesi durumunda hangi risk türü sınıfı içerisinde kaydedileceğinin ortaya konması,
- Use Test’in değerlendirilmesi,
- İleri ölçüm yöntemleri ile ana banka bünyesinde hesaplanan riskin iştiraklere dağıtımını dolayısıyla her bir iştirakte tutulacak operasyonel risk sermayesinin hesaplanması ve bunun için kullanılacak dağıtım anahtarı veya anahtarlarının belirlenmesi.

Kaynak: Compendium of Supplementary Guidelines on Implementation Issues of Operational Risk

Link: [http://www.c-eps.org/News--Communications/Latest-news/CEBS-Compendium-of-supplementary-guidelines-on-\(1\).aspx](http://www.c-eps.org/News--Communications/Latest-news/CEBS-Compendium-of-supplementary-guidelines-on-(1).aspx)

E. CEBS: Ülkeler Arası Bildirilere İlişkin İlkeler

CEBS üç aylık bir istişare sonucunda “Ülkeler Arası Bildirilere İlişkin İlkeler”i yayımlamıştır (Ağustos 2009).

Bu ilkelerin birlik üyesi ülkelerde şube açmak veya hizmetlerini ücretsiz sunmak yoluyla faaliyet gösteren kredi kuruluşlarının etkin ve sürekli denetimini kolaylaştırması beklenmektedir. İlkeler uzman otoritelerin arasındaki eşgüdüm ve bilgi alışverişinin sağlanması ile değişilen dokümanların uyumlu hale getirilmesine odaklanmaktadır. Bu amaçla, ilkeler dokümanının ekinde kullanılacak şablonlar verilmiştir.

Kaynak: CEBS Guidelines on Passport Notifications

Link: <http://www.c-eps.org/getdoc/1ea63ede-82c2-4170-86fe-7a54a31f46a1/CEBS-Guidelines-on-Passport-Notifications.aspx>

F. OSFI: Stres Testi Rehberi

Kanada Denetim Otoritesi-OSFI tarafından stres testlerine ilişkin taslak rehber yayımlanmıştır (Eylül 2009). Dokümanda stres testinin iş stratejisinin, risk ve sermaye yönetimi kararlarının oluşturulmasında önemli bir enstrüman olduğuna değinilmektedir. Ayrıca adı geçen rehberin hangi boyuttaki işletmelere uygulanacağı ve uygulamanın federal düzeyde olacağı anlatılmaktadır. Bahsi geçen rehberdeki bazı ana başlıklar şunlardır:

- Stres testinin tanımı
- Stres testinin amacı
- Yönetim amaçlarında stres testinin rolü
- Stres testi programlarına ilişkin genel düşünceler
- Odaklanılması gereken özellikli alanlar

Kaynak: Draft Guideline E-18

Link: http://www.osfi-bsif.gc.ca/osfi/index_e.aspx?ArticleID=3180

G. APRA: Ücretlendirme Politikalarına İlişkin Tavsiye Metni

Avustralya Denetim Otoritesi-APRA 28 Mayıs 2009’da yayımlayıp yorumlara açtığı ücretlendirmeye yönelik tavsiye metnine (discussion paper) gelen yorumlara yönelik cevap metnini yayımlamıştır (Eylül 2009). 28 Mayıs’ta yayınlanan metinde Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board)’nun yayınlamış olduğu ücretlendirme prensiplerinin (Principles of Sound Compensation Practices) uygulanmasına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Metnin nihai hali Kasım 2009’da yayınlanacaktır ve Nisan 2010 itibariyle uygulanması planlanmaktadır.

Kaynak: Remuneration - Proposed extensions to governance requirements for APRA-regulated institutions - September 2009

Link: <http://www.apra.gov.au/Policy/Response-to-submissions-Remuneration-Proposed-extensions-to-governance-requirements-for-APRA-regulated-institutions.cfm>

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARIN ÇALIŞMALARI

A. BIS

1. Basel II Değişiklikleri

Temmuz 2008 ve Ocak 2009'da istişare için yayımlanan Basel II'de yapılması istenen değişiklik önerileri sektörden gelen görüşlerin değerlendirilmesinin ardından son şekli verilerek 13 Temmuz 2009'da nihai hale getirilmiştir. Söz konusu değişiklikler, Basel Komitesi'nin yasal sermaye çerçevesinin güçlendirilmesine yönelik olarak uygulamaya başladığı programın bir parçasını oluşturmaktadır. Programın temel hedefleri; olumsuz piyasa koşullarında ani düşüş gösterebilen sermaye tamponlarının güçlendirilmesi, banka sermayelerinin kalitesinin artırılması ve Basel II'ye destek olmak üzere bir kaldıraç oranı uygulamasının getirilmesi olarak belirlenmiştir. Komite, ayrıca, 2010 yılının ilk yarısında, bu çerçevede asgari sermaye gereksinimindeki döngüsellığı azaltmak ve karşılık ayrılmasına yönelik olarak daha ileriye dönük bir bakış açısı getirecek yeni istişare metinleri yayımlamayı da planlamaktadır.

Program çerçevesinde yayımlanan "Revisions to Basel II market risk framework" ve "Guidelines for computing for incremental risk in the trading book" dokümanlarıyla, karmaşık alım satım faaliyetlerine ilişkin kredi riskine yönelik getirilen ilave sermaye gereksinimlerinin ve strese tabi riske maruz değer (RMD) uygulamasına yönelik belirlenen yeniliklerin 31 Aralık 2010'a kadar hayata geçirilmesi istenmektedir.

Ayrıca, "Enhancements to the Basel II Framework" isimli ayrı bir doküman yayımlanarak yine aynı tarihe kadar bankaların uyum sağlaması istenmiştir. Söz konusu dokümanlarda yer alan değişikliklere aşağıda yer verilmiştir:

A. Basel II Piyasa Riski Çerçevesindeki Değişiklikler (*"Revisions to Basel II Market Risk Framework"* ve *"Guidelines for computing for incremental risk in the trading book"*)

Basel Komitesi, bankaların 1996 yılından günümüze kadar uygulamakta oldukları mevcut RMD hesaplaması çerçevesinde, piyasa riskine ilişkin sermaye gereksinimi hesaplamasına ilave risk (incremental risk capital-IRC) ve strese tabi RMD (stressed VaR) için de ayrıca sermaye yükümlülüğü uygulanmasını öngören bazı değişikliklere gitmiştir. 2007 yılında başlayan finansal kriz süresince, bankaların alım satım hesaplarında önemli zararlar oluştuğu ve kaldıraç etkisinin arttığı vurgulanarak, piyasa riski hesaplamalarına getirilen yeni değişikliklerin krizden edinilen tecrübeler doğrultusunda oluştuğu ifade edilmektedir.

IRC; teminatlandırılmamış kredi ürünleri için kredi derecelendirme notunun değişmesinden kaynaklı riski (migration risk) ve temerrüt riskini içermektedir. Teminatlandırılmış ürünler için ise, bir istisna dışında bankacılık hesaplarına uygulanan sermaye yükümlülüğü uygulaması geçerli olacaktır. Söz konusu istisna, korelasyon alım satımı yapan bankalara yönelik olarak getirilmiştir. Korelasyon alım satımı yapan bankalar, denetim otoritelerinden izin almak kaydıyla belirli kalitatif şartları yerine getirmek suretiyle sermaye yükümlülüğü hesaplanmasında “kapsamlı risk sermaye yükümlülüğü” hesaplayabilecektir. Bu uygulamanın bankacılık hesapları ve alım satım hesapları arasındaki yasal sermaye arbitraj imkanını azaltması beklenmektedir.

Strese tabi RMD, mevcut durumda son bir yıllık veriler kullanılarak hesaplanan RMD’ye ek olarak, önemli kayıpların yaşandığı bir yıllık süreci dikkate alacak şekilde hesaplanacaktır. Bu uygulamanın ise, piyasa riski için ayrılan asgari sermaye gereksiniminde yaşanan döngüsellığı azaltması beklenmektedir.

Standart Yöntem

Standart yöntemde yapılan değişikliklere bakıldığında;

- “korelasyon alım satım portföyü” tanımının ve söz konusu portföye ait spesifik risk sermaye yükümlülüğünün ne şekilde belirleneceğine ilişkin hükümler,
- menkul kıymetleştirme çerçevesinde değerlendirilen pozisyonlar için, bankacılık hesaplarında yer alan pozisyonlar için kullanılan spesifik risk hesaplama yönteminin alım satım hesaplarındaki net menkul kıymetleştirme pozisyonları için de aynen geçerli olacağına ilişkin hükümler ile
- menkul kıymetleştirme ve yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonlarına uygulanacak kredi derecelendirme notlarına göre risk ağırlıklarına yönelik bir tablo eklendiği görülmektedir.

Ayrıca, hisse senetlerinin likit ve iyi çeşitlendirilmiş olması halinde %4 oranında spesifik risk hesaplanabilme imkanı ortadan kaldırılarak, tüm hisse senetleri için spesifik risk oranı %8 düzeyine getirilmiştir.

İçsel Model Yaklaşımları

RMD modellerinde aranacak nicel kriterlere modellerin opsiyon veya ipoteğe dayalı menkul kıymet gibi diğer ilgili ürünlerin lineer olmayan fiyat değişimlerini içermesi, ciddi kayıpların yaşandığı 12 aylık dönemi kapsayacak şekilde tarihsel veri kullanılarak strese tabi RMD’nin en az haftalık olarak hesaplanması gibi bazı ilave koşullar getirilmiştir. Strese tabi RMD’nin eklenmesinin ardından sermaye gereksinimi için uygulanacak hesaplama formülü şu şekilde olacaktır:

$$S = \max\{RMD_{t-1}; m_c * RMD_{60 \text{ gün ort}}\} + \max\{sRMD_{t-1}; m_s * sRMD_{60 \text{ gün ort}}\}$$

S= sermaye yükümlülüğü

RMD_{t-1} = Bir önceki iş gününe ait RMD

m_c = En az 3 olmak üzere denetim otoriteleri tarafından belirlenecek olan RMD çarpım faktörü

$RMD_{60 \text{ gün ort}}$ = Son 60 iş gününe ait RMDlerin ortalama değeri

$sRMD_{t-1}$ = Bir önceki iş gününe ait strese tabi RMD

m_s = En az 3 olmak üzere denetim otoriteleri tarafından belirlenecek olan strese tabi RMD çarpım faktörü

$sRMD_{60 \text{ gün ort}}$ = Son 60 iş gününe ait strese tabi RMDlerin ortalama değeri

Ayrıca, alım satım pozisyonlarından kaynaklanan ilave temerrüt riski kavramı genişletilerek temerrüt riskine ek olarak derecelendirme notunun değişmesinden kaynaklı riski de içerecek şekilde ilave risk (IRC) olarak yeniden tanımlanmıştır. Menkul kıymetleştirmeler ve 'nth to default' kredi türevleri IRC modeline dahil edilmeyecektir. IRC modelinin, %99,9 güven aralığı ve bir yıllık zaman diliminde, her bir alım satım pozisyonuna uygulanacak likidite aralığını (horizon) da dikkate alacak şekilde temerrüt ve yer değiştirmeden (migration) kaynaklanan zararı ölçmesi gerekmektedir. Denetim otoritesinden onay alınması koşuluyla bankaların korelasyon alım satım işlemlerinin tüm fiyatlama risklerini içerecek şekilde "kapsamlı risk ölçümü"nü içsel olarak geliştirecekleri yaklaşıma dahil etmelerine izin verilebilecektir. Söz konusu uygulamaya ilişkin aranacak ilave kriterler de Basel II metnine işlenmiştir.

Yukarıda değinilen değişikliklerin paralelinde piyasa riskinin ikinci ve üçüncü yapısal blokta yer alan ilgili hükümlerinde ve likit olmayan pozisyonlara ilişkin hükümlerde de ilave değişiklikler yapılmıştır.

B. Basel II Uzlaşısındaki Diğer Değişiklikler (*Enhancements to the Basel II Framework*)

Basel II uzlaşısında piyasa riski çerçevesine ek olarak menkul kıymetleştirmeler ve yeniden menkul kıymetleştirmeler alanlarında getirilen önemli değişikliklere aşağıda yer verilmiştir:

a) Menkul kıymetleştirmelere ait risk ağırlıkları: Basel II metnine "yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonu" tanımı eklenmiştir. Buna göre, dilimli bir yapıda olan ve dilimlerinden en az birinde bir menkul kıymetleştirme pozisyonu bulunan menkul kıymetleştirme işlemleri yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonu olarak tanımlanmıştır.

Bankaların içsel derecelendirmeye dayalı (İDD) yaklaşımda söz konusu tanım kapsamına giren işlemler için menkul kıymetleştirme pozisyonlarından daha yüksek risk ağırlığı uygulaması istenmektedir. Yeniden menkul kıymetleştirme işlemleri için derece bazlı yaklaşımda uygulanacak risk ağırlıkları da ilan edilmiştir. Ayrıca, standart yaklaşımda uygulanan menkul kıymetleştirme risk ağırlıklarına ilave olarak yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonları için de ayrı risk ağırlıkları belirlenmiştir.

b) Bankanın kendi garantisiyle verilen derecelendirmeler: Bankanın kendi garanti veya benzeri desteğine dayalı olarak temin edilen derecelendirmelerin banka tarafından kullanılamayacağına dair değişikliğe gidilmiştir.

c) Derece bazlı yaklaşımda kredi analizine yönelik kriterler: Basel II metninde derece bazlı yaklaşımda seküritizasyon pozisyonlarının kredi analizini gerçekleştiren bankaların uymaları gereken operasyonel gereksinimlerin belirlenmesine yönelik olarak ilave paragraflar eklenmiştir.

d) Menkul kıymetleştirme likidite imkanı: Standart yaklaşımda kısa vadeli likidite imkanları için uygulanan %20'lik risk ağırlığı %50 düzeyine getirilmektedir.

e) Piyasanın kötüye gitmesi halinde kullanılabilirlik likidite limitleri için standart ve İDD yaklaşımlarında sırasıyla %0 ve %20 olan kredi dönüşüm faktörü uygulamasına son verilmektedir.

f) İkinci yapısal blok kapsamında, risk yönetim süreçlerinde karşılaşılan sorunlara yönelik olarak kurumsal yönetim ve risk yönetimi, bilanço dışı ve menkul kıymetleştirme işlemlerinin risklerinin takibi, risk konsantrasyonlarının yönetimi ve bankanın uzun dönemde risk ve getiri dengesinin daha iyi yönetilmesini teşvik edecek uygulamalarının getirilmesine yönelik olarak ilave hükümler eklenmiştir.

g) Menkul kıymetleştirme, bilanço dışı işlemler ve alım satım hesaplarının kamuya açıklama kapsamı genişletilmektedir.

Kaynak: Enhancements to the Basel II framework

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs157.htm>

2. Global Bankacılık Krizine Karşı Tedbirler

Basel Komitesinin gözetim organı “The Group of Central Bank Governors and Heads of Supervision” grubunun 6 Eylül 2009’da yapılan toplantısında bankacılık sektörünün düzenlenmesini, denetimini ve risk yönetiminin güçlendirecek tedbirler görüşülmüştür. Tedbirlerin, ekonomik ve finansal sıkıntıların gerçekleşme olasılığını ve şiddetini düşürmesi öngörülmektedir.

Grup başkanı Trichet; dünyanın önde gelen 27 ülkesi tarafından varılan anlaşmanın bankacılık düzenleme ve denetimi için, global düzeyde yeni standartları belirlemesi dolayısıyla temel nitelikte olduğunu vurgulamıştır.

Üzerinde anlaşmaya varılan temel noktalara aşağıda yer verilmiştir:

- Tier 1 sermaye tabanının kalite, tutarlılık ve şeffaflığının artırılması. (Büyük kısmı ödenmiş sermaye ve dağıtılmamış karlardan oluşmalıdır. Anonim şirket olmayan kuruluşlar için yeterli düzeyde sermaye tuttuklarından emin olmak üzere gerekli ilkeler geliştirilecektir.)
- Basel II’nin risk temelli yapısını desteklemek üzere yeni bir kaldıraç rasyosunun kullanımı. Karşılaştırılabilir olması sağlamak üzere rasyonun detayları uluslararası düzeyde harmonize edilecek, muhasebeleştirme farklılıkları önlenecektir.
- Stres altında likidite rasyo gerekliliğini de içeren (ve uzun dönem yapısal likidite rasyosu ile desteklenen) global ölçekte yeni bir fonlama likidite standardının kullanılması.
- Minimum gerekliliğin üzerindeki, döngüye ters hareket eden sermaye tamponları için, yeni bir yapının uygulanması. Yapı, sermaye dağıtımına sınırlama getirilmesi gibi sermaye koruyucu tedbirler içerecektir. Komite sermaye biriktirilmesi ve dağıtılmasına ilişkin olarak örneğin gelire ve krediye bağlı indikatörler gibi, uygun göstergeleri gözden geçirecektir.
- Sınırotesi faaliyet gösteren bankaların çözümlenmesinden kaynaklı sistemik riskleri düşürmek üzere tavsiyeler yayımlanması.

Komite ayrıca sistemik bankaların risklerini azaltmak üzere ek sermaye gerekliliğini de değerlendirecektir.

Komite bu yılsonuna kadar bu konulara ilişkin somut öneriler yayımlayacaktır. Ayrıca, uygulamanın 2010 sonuna kadar tamamlanacağı varsayımıyla, 2010 başında bir etki çalışması

yapılacaktır. Alınacak bu yeni tedbirlerin reel ekonominin iyileşmesini engellemesinin önüne geçmek üzere gerekli uygulama standartları geliştirilecektir. Hükümetlerce yapılan transferler istisna olarak korunacaktır.

Grup, bankacılık sisteminde daha yüksek düzeyde ve kalitede sermaye bulundurulmasına geçiş sürecinde denetim otoritelerine rehberlik etmek üzere aşağıda yer alan ilkeleri belirlemiştir:

- Döngüye ters hareket eden sermaye tampon yapısını güçlendirmek üzere, denetim otoriteleri bankalardan sermayeyi koruyacak bazı tedbirlerle (temettü ödemeleri, hisse geri alımları ve ücret ödemelerinin sınırlanması da dahil olmak üzere) sermaye yapılarını güçlendirmelerini istemelidir.
- Ücretlendirme politikası, ihtiyatlı risk üstlenimi ve uzun vadeli gerçekleştirilebilir performansa bağlı olarak, FSB'nin konuya ilişkin ilkeleri kullanılarak oluşturulmalıdır.
- Bankaların sermayelerinin düzey ve kalitesini etkin (ancak ulusal bankacılık sistemi ve ekonominin istikrarını geliştirecek) bir şekilde yeni standartlara uygun hale getirmesi istenecektir.

Denetim otoriteleri bölgelerindeki bankaların bu ilkelerle uyumlu çalışmasını temin edeceklerdir.

Kaynak: Comprehensive response to the global banking crisis

Link: <http://www.bis.org/press/p090907.htm>

3. UMS 39'u Yenilemek Üzere İlkeler

BIS, karşılık ayrılması, gerçeğe uygun değerle ölçüm yapılması ve ilgili konulardaki çalışmalarında IASB'ye (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) yardımcı olmak üzere, ilkeler (High Level Guiding Principles) yayımlamıştır (Ağustos 2009).

İlkeler, G20 liderlerinin Nisan 2009'da finansal denetim ve düzenleme yapısını güçlendirmek üzere yayınlanan tavsiyelerine cevaben hazırlanmış, IASB'ye Temmuz ayında iletilmiştir. Komite, G20 tavsiyelerinin bireysel olarak uygulanması sırasında ilkelerin, standart belirleyiciler, denetleyiciler ve düzenleyiciler arasında devam eden ve gerekli olan koordinasyonu kolaylaştıracağını düşünmektedir.

İlkeler, IASB finansal enstrümanlar için yeni muhasebeleştirme standartları geliştirirken, standartların hak sahipleri ve ihtiyatlı düzenleme yapan kuruluşlar için karar belirleyici ve ayırıcı nitelikte oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

İlkeler finansal krizden öğrenilenleri yansıtmaktadır ve yeni standart aşağıdaki hususları dikkate almalıdır:

- Sağlıklı bir karşılık ayırma politikası yürütülebilmesi için kredi zararlarının zamanında tespiti,

- Piyasaların sağlıklı işlemediği veya likidite sıkışıklığı olduğu durumlarda gerçek değer tespitinin etkin olmadığı,
- İş yapma modelinde değişikliğe neden olan olayların ortaya çıkışını takiben, nadir durumlarda, gerçek değerden farklı, maliyet bazlı yeniden sınıflandırmalara izin verilmesi,
- Etkin/eşit rekabet koşullarının geliştirilmesi.

Döngüsellığe ilişkin olarak ise yeni standartlar, değerlemeye ilişkin önemli belirsizliğin olduğu durumlarda, önceki ve takip eden dönemlere ait kar/zararların yanlış açıklanmasını önleyecek değerlendirme ayarlamaları içermelidir. Ayrıca, kredi zarar karşılıkları yeterli ve bankanın mevcut kredi portföyünün ömrü boyunca karşılaşılabileceği beklenen zararları yansıtacak sağlam bir metodolojiye dayalı olmalıdır.

Kaynak: Guiding principles for the revision of accounting standards for financial instruments issued by the Basel Committee

Link: <http://www.bis.org/press/p090827.htm?sent=090827>

4. Özel Amaçlı Kuruluşlar (SPEs) Raporu

BIS, Özel Amaçlı Kuruluşlar (Special Purpose Entities-SPEs)'a ilişkin olarak Ortak Forum Nihai Raporunu yayımlamıştır (Eylül 2009). Ortak Forum'da Basel Bankacılık Denetim Komitesi (BCBS), Uluslararası Sermaye Piyasası Kurumları Teşkilatı (IOSCO), Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS) ve BIS temsilcileri yer almıştır.

Raporun iki amacı olduğu ifade edilmiştir:

- Rapor öncelikle finansal sektörde yer alan SPE çeşitleri, piyasa katılımcılarının bu yapıları kullanmalarındaki tercih nedenleri, bu yapıların kullanımı sonucunda ortaya çıkan risk yönetimi konularına ilişkin bir zemin sunarak, bilgilendirme amacına hizmet etmektedir.
- İkinci olarak, piyasa katılımcıları ve denetim otoriteleri tarafından dikkate alınması gereken konular ve politika yaklaşımları önerilmektedir. Halen tartışmaları devam etmekte olan düzenleme reform taslakları, SPE'lerin yapılanma ve kullanımını da muhtemelen etkileyecektir.

Raporda

- Menkul kıymetleştirme ve yapılandırılmış ürün piyasalarının genişlemesi ile beraber 2007 öncesine kadarki dönemde SPE piyasalarının da genişlediği ancak kriz sonrasında gerilediği,
- SPE yapılarının kullanımının kendi başına sorun yaratmadığı,
- SPE'lerin yıllardır kullanıldığı ve finansman olanakları yaratarak, global piyasaların etkin şekilde faaliyet göstermelerine katkı sağladıkları,
- SPE'nin taraflarının, farklı senaryolar altında SPE'nin yapısal karakterini ve içerdiği riskleri kapsamlı şekilde anlamış olmaları halinde, SPE'leri etkin şekilde kullanıp, fayda sağlayabilecekleri,

- Son dönemde SPE yoluyla menkul kıymet çıkarılmasında önemli ölçüde azalma olduğu ancak gelecekte SPE kullanımının artacağı tahmin edildiği, belirtilmektedir.

Kaynak: Report on Special Purpose Entities

Link: <http://www.bis.org/publ/joint23.pdf?noframes=1>

5. Sınırötesi Bankaların Çözümlemesi Grubu Raporu

Sınırötesi Bankaların Çözümlemesi Grubunun (Cross-border Bank Resolution Group) hazırladığı rapor görüşe açılmıştır (Eylül 2009). BIS Başkanı Wellink önerilerin sistemik riski azaltmak ve 'batamayacak kadar büyük' sorununun çözümlenmesine yardımcı olmak üzere sınırötesi bankaların daha düzgün şekilde çözümlenmesini geliştirmeyi amaçladığını belirtmiştir.

Krizden çıkarılan dersler ve vaka analizlerine dayalı olarak çıkarılan rapor, sınır ötesi faaliyetler de gösteren ve batmakta olan bir bankanın çözümlenmesi için 10 öneri ortaya koymaktadır. Öneriler üç grupta sınıflandırılmıştır:

- **Ulusal çözümlene yetkilerinin ve sınır ötesi uygulamalarının güçlendirilmesi:** Ulusal otoritelerin yeterince erken müdahale edebilmeleri ve kritik fonksiyonların sürdürülmesinin sağlanabilmesi için gerekli güce sahip olmaları gereklidir.
- **Firma bazında acil durum planlaması:** Bankaların yanı sıra ana ülke ile faaliyet gösterilen ülke denetim otoriteleri, ciddi finansal sıkıntılarının olduğu dönemlerde düzelmeyi sağlayacak ve gerekirse hızlı bir çözümlenmeyi olanaklı kılacak pratik ve güvenilir planlar geliştirmelidir. Söz konusu planlar bir kriz sırasında gerekli bilgilere erişilmesini sağlamalı ve otoritelerin çözüm önerilerini değerlendirmelerine yardımcı olmalıdır. Krizden alınan en önemli derslerden biri karmaşık firma yapılarının çözümlenmeyi zor, masraflı ve öngörülemez hale getirmesidir.
- **Bulaşmanın önlenmesi:** Bir bankanın batışının piyasa üzerindeki etkilerini sınırlandırmak üzere, netleştirme düzenlemeleri, teminatlandırma uygulamaları ve düzenlenmiş merkezi karşı tarafların kullanılması gibi mekanizmalarla risk azaltımı güçlendirilmelidir.

Rapor hakkında baselcommittee@bis.org adresine 31 Aralık 2009 tarihine kadar görüş bildirilebilir.

Kaynak: Report and Recommendations of the Cross-border Bank Resolution Group

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs162.pdf?noframes=1>

B. FSB: Sağlam Ücretlendirme Uygulamalarına İlişkin İlkeler

Finansal İstikrar Kurulu (FSB) “Sağlam Ücretlendirme Uygulamalarına İlişkin İlkeler” raporunu yayımlamıştır (Nisan 2009).

Söz konusu raporda toplam 9 prensip; ücretlendirmenin etkin bir şekilde yönetilmesi, ücretlendirmenin alınan riskle uyumlu olması ile ücretlendirmeye ilişkin olarak denetim otoritesinin etkin gözetimi ve ilgili tarafların ücretlendirme hususunda yeterli bilgiye sahip olması olmak üzere 3 ana başlık altında ele alınmıştır.

İlkelerin Türkçe metnine bülten sonunda yer verilmiştir. (EK 1)

Kaynak: FSF Principles for Sound Compensation Practices

Link: http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_0904b.pdf

C. IIF Raporu: Güvenin Yeniden Tesis Edilmesi ve Dayanıklılığın Arttırılması

Uluslararası Finans Enstitüsü'nün (IIF-International Institute of Finance) “Güvenin Yeniden Tesis Edilmesi ve Dayanıklılığın Arttırılması” Raporunda (*Restoring Confidence, Creating Resilience*), sistemik hassasiyetlere ve risklerin azaltılmasına yönelik olarak yapılacak düzenleme reformlarının sektörün ve düzenleyicilerin ortak görüşlerine dayandırılması gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

Bu raporda, G-20 zirvesinden çıkan öneriler ve zirve sonrasında FSB, BCBS, vb. platformlarda alınan aksiyonlar değerlendirilmekte, finansal istikrarın sağlanması ve sürdürülebilir büyümenin tesis edilmesine yönelik olarak getirilen önerilere karşı finansal sektörün ne şekilde hareket edeceği, ne gibi taahhütlerde bulunduğu ve diğer kuruluşlarca yapılması önerilen hususlara yer verilmektedir.

Raporda, sistemdeki sermaye düzeylerinin çeşitli bölgelerde oldukça yetersiz kaldığı kabul edilmekte, Basel II risk odaklı yaklaşımı çerçevesinde toplam sermaye düzeyinin kriz öncesine göre arttırılması gereğine vurgu yapılmaktadır. IIF'in, yeni getirilecek/getirilen düzenleme değişikliklerinin kümülatif etkisi üzerinde çalışmalar yürüteceği ifade edilmektedir. İyi zamanlarda olduğu kadar kötü zamanlarda da erişilebilir kaynakların yaratılarak döngüsellüğün azaltılmasına yönelik olarak alınacak önlemlerin desteklediği vurgulanmaktadır. Birinci kuşak sermaye tanımının ve bileşenlerinin gözden geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Raporda, “uluslararası piyasalarda koordinasyonun arttırılması”, “finansal sistemin dayanıklılığının arttırılması için ortak sorumluluklar”, “ihtiyatlı standartlar ve muhasebe kuralları vasıtasıyla ekonomik döngü süresince sistemin dayanıklılığının sağlanması”, “sermayenin tanımı ve bileşenleri”, “kaldıraç etkisinin kontrol edilmesi”, “muhasebe”, “likidite riskine ait sermaye gereksiniminin yaratılması”, “finansal istikrarın tesis edilmesi”, “piyasa altyapısının geliştirilmesi ve birbiriyle ilintili risklerinin azaltılması”, “sınır ötesi kriz yönetimi” ve “finansal kuruluşların çözünürlüğü” başlıkları altında IIF'in 21 adet taahhüdü ve 44 adet tavsiyesi yer almaktadır.

Kaynak: Restoring Confidence, Creating Resilience

Link: <http://www.iif.com/download.php?id=/11YetxP3hE=>

D. IOSCO: Seküritizasyon ve CDS Piyasasına Yönelik Tavsiyeler

IOSCO, Düzenlenmemiş Finansal Piyasalar ve Ürünler Nihai Raporu'nu yayımlamıştır.

Rapor, finansal piyasa düzenleyicilerine yardımcı olması amacıyla menkul kıymetleştirme ve Kredi Temerrüt Swabı (CDS- Credit Default Swap) piyasalarına ilişkin daha fazla şeffaflık ve denetimin gerçekleştirilmesi ile bu piyasaların kalitesinin ve yatırımcı güveninin geliştirilmesi için yapılabilecek düzenleme faaliyetlerine yönelik öneriler içermektedir.

Bu kapsamda Raporda;

- Varlığa dayalı menkul kıymetleştirme ürünlerine,
- Teminatlı Borç Yükümlülükleri (Collateralised Debt Obligations-CDOs), Sentetik CDO'lar ve Teminatlı Kredi Yükümlülükleri (Collateralised Loan Obligations-CLOs) gibi yapılandırılmış kredi ürünlerine ve
- Kredi Temerrüt Swaplarına (CDS)

ilişkin üzerinde fikir birliğine varılmış son tavsiyeler yer almaktadır.

Söz konusu düzenlenmemiş finansal piyasa ve ürünlerin incelenmesine, finansal piyasaların özellikle de düzenlenmemiş finansal piyasa segment ve ürünlerinin kapsamının tekrar gözden geçirilmesi için G-20 tarafından yapılan çağrı üzerine, Kasım 2008'de başlanmıştı.

Kaynak: IOSCO issues final regulatory recommendations on securitisation and CDS market

Link: <http://www.iosco.org/news/pdf/IOSCONEWS165.pdf>

E. IASB: Finansal Yükümlülüklerin Finansal Varlıklar ile İtfası

Uluslararası Finansal Raporlama Yorumlama Komitesi (IFRIC) finansal yükümlülüklerin finansal varlıklar ile itfasını öngören bir yorumunu kamuoyunun görüşüne sunmuştur (Ağustos 2009).

Son dönemin ekonomik koşulları nedeniyle kredi kullanan bazı kuruluşlar finansal yükümlülüklerine ilişkin sözleşmelerin koşulları konusunda kredi verenlerle yeni müzakerelere gidebilmektedir. Bazı durumlarda kredi verenler, kredi kullananların hisseleri veya eşdeğerleri karşılığında finansal yükümlülükleri kısmen ya da tamamen ortadan kaldırebilmektedir. IFRIC'e, IAS 39 kapsamında bahsi geçen tipteki sözleşmelerin nasıl oluşturulacağına dair bir rehberin hazırlanması yönünde talepte bulunulmuştur.

Konuya ilişkin olarak IFRIC tarafından hazırlanan D25 teklifindeki hususlardan bazıları aşağıdadır:

- Kuruluşun hisseleri, finansal yükümlülüklerini itfa için yapılan ödemelerin bir parçasıdır.
- Kuruluş hisseleri gerçeğe uygun değerle ya da ödemesi yapılan yükümlülük için kullanılan gerçek değerle (hangisi daha güvenilir olarak tespit edilebiliyorsa onunla) ölçülmelidir.
- Ödemesi yapılan yükümlülüğün defter değeri ve söz konusu hisselerin başlangıç ölçüm miktarları arasındaki fark kuruluşun kar/zarar tablolarına yansıtılır.

Kaynak: IFRIC proposes guidance on settling financial liabilities with equity instruments

Link:

<http://www.iasb.org/News/Press+Releases/IFRIC+proposes+guidance+on+settling+financial+liabilities+with+equity+instruments.htm>

F. G20 – Pittsburgh Zirvesi, 24-25 Eylül 2009

24–25 Eylül’de yapılan G-20 zirvesine ABD-Pittsburgh ev sahipliği yapmıştır. Dünya ekonomisinin %85’ini temsil eden ülke liderlerinin toplandığı bu zirvede, Washington ve Londra zirvelerinden bu yana kaydedilen gelişmeler gözden geçirilmiş ayrıca finansal ve ekonomik krize sağlam ve sürdürülebilir çözümler bulunması hususları tartışılmıştır.

Zirvede; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin yanısıra uluslararası finansal sistemin güçlendirilmesi, gelişmişlikte yakınlaşmanın sağlanması ve uluslararası ekonomik işbirliği altyapısının geliştirilmesi kapsamında neler yapılabileceği değerlendirilmiştir. Zirvede, uluslararası finansal sistemin güçlendirilmesi amacıyla Maliye Bakanlarına aşağıda belirtilen hususlarda reform yapılması yönünde mutabakata varılması çağrısında bulunulmuştur.

- Sermayenin niteliğinin artırılması ve döngüsellüğün etkilerinin azaltılması,
- Finansal istikrarı desteklemek amacıyla ücretlendirme uygulamalarında reform yapılması,
- Tezgah üstü türev piyasalarının geliştirilmesi,
- 2010 sonuna kadar sınır ötesi bankacılıkta kapasitenin artırılması.

Kaynak: Leaders’ Statement The Pittsburgh Summit September 24 – 25 2009

Link: <http://www.pittsburghsummit.gov/documents/organization/129853.pdf>

III. ANKET/DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. BIS:

1. Kayıp Veri Toplama ve AMA Uygulama Kapsamı Çalışmaları

Basel Komitesi, hem denetim otoritelerinin hem de bankacılık gruplarının operasyonel risk ölçümlene ve yönetimine ilişkin uygulamalarına katkı sağlamak ve değişik ülkelerdeki uygulama farklılıklarını vurgulayarak Basel II Uzlaşısı'na geçişte tutarlılığın artırılmasını teşvik etmek amacıyla karşılaştırmalı bir analiz yapmıştır. Yayımlanan iki ayrı makalede bölgesel ve uluslararası düzeydeki kayıp bilgileri, içsel veri ve senaryo analizlerine bağlı sermaye düzeyleri ile ileri yaklaşımları uygulama kapsamındaki farklılıklar analiz edilmiştir.

SIGOR (Standards Implementation Group Operational Risk Subgroup) tarafından hazırlanan kayıp veri toplama ve AMA uygulama kapsamı çalışması ile Basel II Uzlaşısında öngörülen operasyonel risk ileri ölçüm yaklaşımları çerçevesinde yer alan 4 temel öğeyle¹ ilgili olarak tüm unsurların bir arada yer aldığı ilk uluslararası bilgi toplama çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, 17 ülkeden toplam 119 banka katılmıştır. Bu bankaların 42'si AMA (İleri Ölçüm Yaklaşımı), 51'i TSA (Standart Yaklaşımı) ve 20'si ise BIA (temel gösterge yaklaşımı)'ni kullanmaktadır. Çalışma sonuçları iki ayrı makalede açıklanmıştır; "2008 Operasyonel Risk Kayıp Veri Toplama Çalışması Sonuçları (Loss Data Collection Exercise)" isimli makalede içsel kayıp verisi, senaryo analizi ve operasyonel risk sermaye bilgilerine yer verilirken, "Operasyonel Risk İleri Ölçüm Yaklaşımlarının Temel Öğelerinin Uygulama Alanına İlişkin Çalışma" isimli makalede iş ortamı ve iç kontrol faktörleri, dışsal kayıp verileri ve AMA uygulama kapsamına ilişkin anket sonuçları değerlendirilmiştir.

2008 Operasyonel Risk Kayıp Veri Toplama Çalışması (Veri Çalışması) Sonuçları

Bu makalede, toplanan kayıp verileri mukayeseli olarak verilmektedir. Söz konusu makalede, bankaların 2002 yılına göre önemli bir gelişme kaydettiği ifade edilmektedir. Veri toplama çalışmasının ismi 2008 operasyonel risk kayıp veri toplama çalışması olmakla beraber, toplanan veriler 2007'deki kayıp bilgilerine dayandığından, mevcut kriz verilerini de yansıttığı düşünülmemelidir.

Metinde yer alan bazı sonuçlar aşağıdadır:

İçsel Kayıp Verileri

- Bankaların en az 3 yıllık bir zaman dilimindeki içsel kayıp verileri değerlendirildiğinde, 20.000 EUR ve üzerinde gerçekleşen kayıpların sıklığının bölgesel olarak farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Örneğin, Japonya'daki bankaların diğer bölgelerle kıyaslandığında kayıp yaşanma sıklığı oldukça düşüktür. Kuzey Amerika ve Brezilya/Hindistan bölgelerinde ise oldukça yüksek gerçekleşmiştir.
- Toplam 59,6 milyar EUR değerinde 10,6 milyon adet içsel kayıp verisi rapor edilmiştir. En büyük 20 kayıp verisi toplam 17,6 milyar EUR ile toplam kaybın %29,5'ini oluşturmaktadır. 20.000 EUR ve üzeri kayıp verilerinin çoğunluğu Avrupa ve Kuzey Amerika bölgesinden kaynaklanmaktadır.
- Kayıp sıklığı en yüksek sektör bireysel bankacılıktır.

¹ İleri operasyonel risk (AMA) yaklaşımlarının 4 temel öğesi; içsel kayıp verisi, dışsal kayıp verisi, senaryo analizi ve modellemede iş ortamı ve iç kontrol faktörlerinden oluşmaktadır.

- Kayıp sıklığının en yüksek olduğu olay tipi, İcra, Dağıtım ve Süreç Yönetimi, ikinci olarak ise dolandırıcılık olmuştur.
- Toplam kayıpların yalnızca %2,5'i sigorta kapsamındaki kayıplardan oluşmakta, ancak sigorta kapsamındaki kayıpların da %74,6'lık bir geri dönme oranı (recovery rate) bulunmaktadır.

Senaryo Analizleri

- 121 bankanın 65'i toplam 9687 senaryo göndermiştir.
- Ortalama senaryo sayısı 115 olup, banka ve bölgeye göre senaryo sayıları ve büyüklüğü farklılık göstermektedir.
- 88 milyon EUR'yu geçen beklenen kayıp oluşma sıklığı 100 yılda 1, 194 milyon EUR'yu geçen beklenen kayıp oluşma sıklığı ise 1000 yılda 1 olarak tahmin edilmiştir.

Sermaye Tahminleri

- AMA yaklaşımını uygulayan bankaların sermaye gereksinimi tahminleri AMA uygulamayan bankalara göre daha düşük olup aynı zamanda kayıp oluşma sıklığı ve şiddeti (severity) daha yüksek bulunmuştur. Buradan hareketle, AMA uygulayan bankaların daha büyük ve karmaşık bankalar olduğu gerçeğinin doğrulandığı söylenebilir.
- AMA yaklaşımını uygulayan bankaların operasyonel risk sermayesinin brüt gelirlerine oranı % 10,8 ile AMA uygulamayan bankalara² (%12.8) kıyasla daha düşük gerçekleşmiştir.

Operasyonel Risk İleri Ölçüm Yaklaşımlarının Temel Öğelerinin Uygulama Alanına İlişkin Çalışma

Standards Implementation Group- Operasyonel Risk Altgrubu (SIGOR) tarafından kaleme alınan ikinci makalede, Basel II'nin operasyonel risk yönetimi ve ölçümü çerçevesinde öngörülen gereksinimlerin uygulanması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi aşamalarında karşılaşılan güçlükler tespit edilmeye çalışılmıştır. Söz konusu makalede, Veri Çalışması'nda toplanan cevaplar ve denetim alanında yapılan gözlemlere dayalı olarak operasyonel risk alanındaki uygulama kapsamının ana hatları çizilmektedir. Ayrıca, 2006 yılında gerçekleştirilen aynı isimli çalışmanın güncellenmesi amaçlanmıştır.

Basel II AMA yaklaşımını kullanarak sermaye gereksinimini grup düzeyinde hesaplayan bankaların katılımına açık olan kayıp veri toplama çalışması ve uygulama kapsamı anketine katılım gönüllülük esasına göre olmuş, söz konusu ankete Avustralya'dan 5, Avrupa'dan 20, Japonya'dan 7 ve Kuzey Amerika'dan 10 olmak üzere toplam 42 banka katılmıştır. Anketin başlıca konularını kurumsal yönetim, veri toplama, ileri ölçüm yaklaşımının 4 temel ögesi ve modelleme/ölçüm alanları oluşturmaktadır.

Çalışma sonuçlarına göre, operasyonel risk yönetimi ve ölçümleme alanındaki birçok konuda uygulamaların 2006 yılına göre olgunlaştığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, sektörde, AMA sermaye tahminlerinin güvenilirliği ve tutarlılığını sorgulatan hususların yer aldığı yönetim, veri ve modelleme süreçlerinde birçok geniş ve farklı uygulamanın halen var olduğu ifade edilmektedir.

² AMA uygulamayan bankalar ya %15 gibi bir sabit katsayının uygulandığı temel gösterge yaklaşımını (BIA)'nı ya da %12 ile %18 aralığında gelir gruplarına göre değişim gösteren oranların kullanıldığı standart yaklaşımı (TSA) uygulamaktadır.

Söz konusu hususlara örnek olarak, sermaye analizi, iş ortamı ve iç kontrollerin bütünlüğü, hukuki olay kayıp verisi, modellemede korelasyon ve dağılıma ilişkin varsayımlar ve validasyon sayılabilir.

Makalede, her bir konu başlığında, öncelikle Basel II’de ilgili konuda yer alan açıklamalar verilerek, bankaların söz konusu açıklamalara uyumu hakkında verdikleri cevaplar sayısal sonuçlarıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca, aynı konuda 2006 yılındaki uygulamanın ne şekilde olduğu ve denetimde edinilen izlenimlere de yer verilmiştir.

Kaynak: Results from the 2008 Loss Data Collection Exercise for Operational Risk

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs160a.pdf>

Kaynak: Observed range of practice in key elements of Advanced Measurement Approaches (AMA)

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs160b.pdf>

2. Kredi Riski Transfer İstatistikleri

Yaşanan kriz, kredi riski transfer (KRT) enstrümanlarına ilişkin istatistiklerde önemli boşluklar olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle global KRT piyasalarında yapısal değişiklikler ve kredi riskinin transferi ile nihai dağılımına ilişkin bilgiler yeterince kapsamlı değildir ve gecikmeli olarak bilinebilmektedir. Bu raporda KRT’ye ilişkin olarak toplanan bilgilerin CGFS (Global Finansal Sistem Komitesi) önderliğinde nasıl geliştirilebileceği incelenmektedir. Odak noktalarından birini, global KRT piyasalarındaki yapısal değişiklikleri daha iyi değerlendirebilmenin yanı sıra kredi riskinin transferi ve nihai dağılımına ilişkin daha iyi bilgi sahibi olabilmek için, CDS’lerin kapsamının genişletilmesi oluşturmaktadır. Rapor, tamamı Haziran 2011’de yürürlüğe girmek üzere mevcut CDS raporlamalarında kısa ve uzun dönemde bazı değişiklikler önermektedir.

Kaynak: Credit risk transfer statistics

Link: <http://www.bis.org/publ/cgfs35.pdf?noframes=1>

IV. DİĞER

A. MAKALE/RAPOR

IMF:

Recent Advances in Credit Risk Modeling, Christian Capuano, Jorge Chan-Lau, Giancarlo Gasha, Carlos Medeiros, Andre Santos, and Marcos Souto, IMF, Temmuz 2009

Global finansal kriz açısından değerlendirildiğinde iyi bilinen kredi riski modellerinin çoğu kredi riskinin ölçümünde başarısızlığa uğramıştır. Bu bağlamda, finansal sektör temsilcileri, düzenleyiciler ve akademisyenler; ülkelerin, şirketlerin, finansal kurumların ve finansal araçların kredi riskinin modellenmesinin geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen gayretleri teşvik etmişlerdir. Bu dokümanda, bu kapsamda ortaya çıkan ilerlemelerin bir kısmı özetlenmektedir. Dokümanda, Klasik Merton modeli dahil olmak üzere yapısal modeller (structural model) üzerinde yapılan değişiklikler ile yapısal modeller ve indirgenmiş modeller (reduced form model) arasındaki uzlaşmayı sağlamaya yönelik çabalar ele alınmıştır. Ayrıca dokümanda, copula yöntemi kullanılarak temerrüt korelasyonlarının yeniden değerlendirilmesi, kredi endeks opsiyonlarının fiyatlanması ile sıkıntılı şirket tahvillerinin fiyatlanması ve kurtarma oranlarının hesaplanması tartışılmıştır.

Kaynak: Recent Advances in Credit Risk Modeling

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2009/wp09162.pdf>

Counterparty Risk, Impact on Collateral Flows and Role for Central Counterparties, Manmohan Singh and James Aitken, IMF, Temmuz 2009

ABD’de, tezgahüstü piyasalarda gerçekleştirilen türev işlemlerden kaynaklı karşı taraf riski tutarı (netleştirme sonrası) Goldman Sachs, JPMorgan, Bank of America, Morgan Stanley ve Citi olmak üzere 5 banka üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu çalışma notunda, bu tür risklerin geçtiğimiz yıl boyunca ne şekilde geliştiği analiz edilmektedir. Rehin bırakmadaki azalışlara bağlı olarak, karşı taraf riskinin yüksek dereceli teminatlar ve global likidite üzerindeki olumsuz etkisinin, büyük bankalara menkul kıymet ödünç vermeyi veya nakdi en az 5 trilyon \$ azalttığı tahmin edilmektedir. Dokümanda, karşı taraf riskinin azaltılması için, özellikle ABD’de olmak üzere takas merkezleri (clearinghouse veya central counterparty-CCP) oluşturulması için düzenleyici inisiyatiflerin alındığı belirtilmiştir. Mevcut durumda karşı taraf riskinin yüksek olduğu, ayrıca yakın zaman deneyimlerinden yeterli sermaye ile desteklenmeyen tezgahüstü türev pozisyonlarının, piyasa katılımcıları için büyük bir risk oluşturduğunun görüldüğü belirtilmektedir.

Kaynak: Counterparty Risk, Impact on Collateral Flows and Role for Central Counterparties

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2009/wp09173.pdf>

A Framework for Financial Market Development, Ralph Chami, Connel Fullenkamp and Sunil Sharma, IMF, Temmuz 2009

Bu doküman, finansal piyasa oluşturma sürecinin incelenmesi amacıyla bir yapı önerisi sunmaktadır. Bu yapı, finansal sistem tasarımının fonksiyonel bakış açısına uygun olarak, finansal piyasalarda anahtar rolü oynayan ve faaliyetleri piyasaların oluşturulup oluşturulmayacağına ya da ne şekilde oluşturulacağına belirleyici olan borç alanlar, borç verenler, likidite sağlayıcıları ve düzenleyicilerin motivasyonlarına dayanılarak oluşturulmuştur. Farklı finansal araçlar, borç alanlar ve borç verenler açısından farklı ayrıcalıklar içerse de, sözkonusu yapı uzlaşılabilir iki ana unsura vurgu yapmaktadır. Bu unsurlar, vade ve teminat arasındaki uyum ile öncelik ve kontrol arasındaki uyumdur. Sözkonusu yapı, finansal piyasa oluşturmadaki sıralamayı analiz etmeye uygundur.

Kaynak: A Framework for Financial Market Development

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2009/wp09156.pdf>

Crisis-Related Measures in the Financial System and Sovereign Balance Sheet Risks, Fiscal Affairs and Monetary and Capital Markets Departments, IMF, 31 Temmuz 2009

Bu dokümanda, krizden dolayı devlet tarafından alınan destek önlemlerinin o ülkenin bilanço yapısına mali ve finansal risk açısından etkileri, nihai maliyetin o ülkenin bilanço yapısını hem kısa dönem için hem de çözümlü stratejiler üretip üretmediği açısından nasıl yönettiği dikkate alınarak analiz edilmiştir. Dokümanda; varlıkların, yükümlülüklerin ve ilişkili risklerin etkili ve şeffaf bir şekilde yönetilmesi ile düzenli bir şekilde sistemi eski haline getirmek için bazı temel prensipler önerilmiştir.

Kaynak: Crisis-Related Measures in the Financial System and Sovereign Balance Sheet Risks

Link: <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2009/073109.pdf>

BIS

An assessment of financial sector rescue programmes, BIS Papers No:48, Ağustos 2009

BIS, Lehman Brothers' in batışından sonra bankaları ve diğer finansal kuruluşları desteklemek üzere muhtelif ülkelerde uygulamaya konan kurtarma paketlerinin incelendiği bir çalışma raporu (*An assessment of financial sector rescue programmes*) yayımlamıştır.

Raporun ilk kısmında programlara genel olarak bakılmakta, nitelikleri, büyüklükleri ve ülkelerarası katılım oranları karşılaştırılmaktadır. Ardından, CDS primleri ve hisse fiyatlarına bakılarak, programların bankaların riskleri ve değerlemeleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Daha sonra

bankalarca ihraç edilen hükümet garantili bonoların bankaların kaynak temini üzerine etkileri incelenmiş, arzu edilmeyen etkiler ve sapmalara dikkat çekilmiştir. Son kısımda kısaca özel sektöre kullandırılan fonlarda son dönemdeki gelişim incelenmiş, bu tür programlar nedeniyle ortaya çıkan sapmaları azaltacak ve çıkış stratejilerine olan ihtiyaca ilişkin, politika önerileri ele alınmıştır.

Kaynak: An assessment of financial sector rescue programmes

Link: <http://www.bis.org/publ/bppdf/bispap48.htm>

Incentives and tranche retention in securitisation: a screening model, Ingo Fender and Janet Mitchell, BIS Working Papers No 289, Eylül 2009

Yapılan araştırmalarda menkul kıymetleştirme yapan ihraççıların kredi verdikleri müşterileri takip etmeyi ve izlemeyi ihmal ettikleri gözlemlenmiştir. Söz konusu makalede menkul kıymetleştirme yapan tarafın menkul kıymetleştirmeye konu olan kredilerin borçlularını izleme noksanlıklarını gidermeye yönelik farklı mekanizmaları incelemektedir. Bu inceleme 3 yönetime odaklanmaktadır: Birincisi ihraççının menkul kıymetleştirilen portföyü dikey olarak (diğer bir deyişle her dilimden) sahiplenmesi, ikincisi ihraççının yapılandırılmış ürünün özkaynak dilimini (equity tranche) sahiplenmesi ve üçüncüsü de ihraççının özkaynak dilimi yerine orta blok dilimi (mezzanine tranche) sahiplenmesidir.

Makalede, bu yöntemlerden özkaynak diliminin alınmasının her zaman en etkin yöntem olmayacağından, özellikle kötüye giden piyasalarda ve özkaynak diliminin tüketileceğinin öngörüldüğü durumlarda dikey sahiplenmenin ya da orta blok sahiplenmesinin daha iyi izleme sonuçları verdiğinden bahsedilmektedir. Ayrıca makalede, bu sahiplenmenin hangi miktarda ve hangi şekilde yapılacağı sadece ihraççının inisiyatifine bırakılırsa yetersiz izleme sonuçlarının elde edileceği ve dolayısıyla da bu konuda denetim otoritesi müdahalesinin gerekeceği belirtilmiştir.

Kaynak: Incentives and tranche retention in securitisation: a screening model

Link: <http://www.bis.org/publ/work289.pdf?noframes=1>

EK 1:**FSF Sağlam Ücretlendirme Uygulamalarına İlişkin İlkeler****1. Ücretlendirmenin etkin yönetimi**

Finansal şirketlerin yönetim kurulları, şirketlerinin ücretlendirme uygulamalarını iyi yönetmeli ve dengeli bir risk yönetimini sağlamak amacıyla ücretlendirmenin diğer uygulamalarla uyumlu bir şekilde yürütüldüğünü temin etmelidir. Prensipler zaman içinde kurum kültürünün bir parçası haline gelmelidir.

- 1) **Yönetim kurulu aktif olarak ücretlendirme sisteminin tasarımını ve işletilmesini denetlemelidir.** Ücretlendirme sistemi esas olarak genel müdür ve üst düzey yönetim tarafından kontrol edilmemelidir. İlgili yönetim kurulu üyeleri ve çalışanlar, risk yönetimi ve ücretlendirme konusunda bağımsız olmalı ve yeterli uzmanlık seviyesine sahip olmalıdır.
- 2) **Yönetim kurulu ücretlendirme sistemini izlemeli, gözden geçirmeli ve sistemin planlandığı gibi çalışmasını temin etmelidir.** Ücretlendirme sistemi kontrolleri de içermelidir. Sistemin işletiminin politika ve prosedürlere uyumu düzenli olarak gözden geçirilmelidir. Ücretlendirme uygulamalarının sonuçları, risk ölçümleri ve risklerin sonuçlarının planlandığı gibi olup olmadığı gözden geçirilmelidir.
- 3) **Finansal kontrol ve risk yönetiminden sorumlu personel bağımsız olmalı, uygun yetkilerle donatılmalı ve sorumlu oldukları iş kollarından bağımsız ve üstlendikleri görevin önemi ile orantılı olarak ücretlendirilmelidirler.** Bu personelin etkin bağımsızlığı ve uygun şekilde yetkilendirilmesi, finansal yönetim ve risk yönetiminin teşvik amaçlı ücretlendirmeye olan etkisinin bütünlüğünü muhafaza etmek için gereklidir.

2. Ücretlendirmenin basiretli risk alımı ile etkin uyumu

Bir çalışanın ücretlendirilmesinde o çalışanın firma adına aldığı riskler dikkate alınmalıdır. Ücretlendirmede, beklenen riskler ve hâlihazırda karşılaşılan risk sonuçları göz önünde bulundurulmalıdır.

- 4) **Ücretlendirme tüm risk türlerine göre ayarlanmalıdır.** Firma adına farklı miktarda risk alan fakat aynı tutarda kısa dönem karı elde eden iki çalışan ücretlendirme sistemi tarafından farklı değerlendirilmelidir. Genel olarak, risk ayarlamalarını belirlemede sayısal ölçümlerin yanı sıra sayısal olmayan insani yargılar da rol oynamalıdır. Risk ayarlamaları, likidite riski, itibar riski ve sermaye maliyeti gibi ölçümü zor olan riskler de dâhil tüm riskleri göz önünde bulundurmalıdır.
- 5) **Ücretlendirme uygulamalarının sonuçları risklerin sonuçları ile aynı doğrultuda olmalıdır.** Ücretlendirme sistemi, dağıtılacak ikramiye tutarını firmanın genel performansı ile ilişkilendirmelidir. Çalışanlara teşvik amaçlı ödenen ücretler, çalışanın firmanın genel performansına olan katkısıyla ilişkilendirilmelidir. Firmanın tamamının veya birkaç departmanının performansının kötü olması durumunda ikramiye miktarı azalmalı ya da hiç ikramiye ödenmemelidir.

- 6) **Ücretlerin ödenme takvimi risklerin zamana nasıl dağıldığına duyarlı olmalıdır.** Finansal bir kuruluşun değişik aktivitelerine ilişkin kar ve zararları değişik zamanlarda gerçekleşirler. Performansa dayalı olan ücretlendirme sistemlerindeki ödemeler bu kapsamda geciktirilmelidir. Risklerin uzun bir zaman diliminde gerçekleşebileceği durumlarda ödemeler kısa zaman dilimlerinde sonlandırılmamalıdır. Gerçekleşmesi kesin olmayan gelirlere ilişkin olarak ödenecek olan ücretler yönetim tarafından sorgulanmalıdır.
- 7) **Ücretlendirmenin nakit, hisse senedi ve diğer şekilleri içerecek şekilde yapılacak olması durumunda ücretlendirme risk dağılımıyla uygun olmalıdır.** Ücreti oluşturan unsurlar çalışanın pozisyonuna göre değişiklik göstermelidir. Firma ücreti oluşturan unsurlara ilişkin mantıklı bir açıklamaya sahip olmalıdır.

3. Denetim otoritesinin etkin gözetimi ve ilgili tarafların müdahil olması

Firmalar, ücretlendirme politikalarının uygunluğunu ilgili taraflara ve denetim otoritesine göstermelidir. Kurumsal yönetim ve risk yönetimine ilişkin aksaklıkların tespit edilmesinde olduğu gibi, ücretlendirme uygulamalarında tespit edilen aksaklıklarda da denetim otoritesi ciddi önlemler almalıdır.

- 8) **Ücretlendirme uygulamalarına ilişkin denetim otoritesinin yapacağı incelemeler kapsamlı olmalı ve devamlı şekilde gerçekleştirilmelidir, tespit edilen aksaklıklara karşı hızlı şekilde önlemler alınmalıdır.** Denetim otoriteleri firmalara ilişkin risk değerlendirmesi yaparken ücretlendirme uygulamalarını da dikkate almalı, firmalar da denetim otoriteleriyle yapıcı bir şekilde çalışarak uygulamalarının prensiplere uygun olduğunu göstermelidir. Yapılan düzenleme ve denetimler aynı ülkedeki farklı otoriteler bazında farklılık gösterecektir. Ancak tüm otoriteler etkin şekilde inceleme ve müdahaleyi amaçlamalıdır. FSF kapsamında çalışan denetim otoriteleri kendi ülkelerindeki finansal kuruluşlarda yeknesak bir uygulamanın olmasını sağlayacaktır.
- 9) **İlgili tüm tarafların yapıcı şekilde müdahil olabilmesi için firmalar, ücretlendirme uygulamalarına ilişkin açık, anlaşılır ve zamanında açıklama yapmak zorundadırlar.** İlgili tarafların, firmanın risk profili ve stratejilerinin hangi ölçüde desteklendiğini değerlendirmeye ihtiyacı vardır. Risk yönetimi ve diğer kontrol sistemlerine ilişkin olarak yapılan açıklamalar bir firmayla iş yapan diğer firmaların kararlarını daha sağlıklı vermelerine imkân sağlayacaktır. Denetim otoriteleri, firmanın prensiplere uygunluğuna ilişkin yapacağı incelemelerde ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi ve belgeye ulaşabilmelidir.

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

Atatürk Bulvarı No:191 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 0 (212) 337 72 72 **Fax:** 0 (212) 337 71 66 **W**www.bddk.org.tr